

# SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

| na dom dostavljen:         |        | v upravnistvu prejemam:    |        |
|----------------------------|--------|----------------------------|--------|
| celo leto naprej . . . . . | K 24.— | celo leto naprej . . . . . | K 22.— |
| pol leta . . . . .         | 12.—   | pol leta . . . . .         | 11.—   |
| četrt leta . . . . .       | 6.—    | četrt leta . . . . .       | 5:50   |
| na mesec . . . . .         | 2.—    | na mesec . . . . .         | 1:90   |

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.  
Credništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izšla vsak dan zvečer izvenredne nedelje in praznike.

Inserati veljajo: peterostopna peti vrsta za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.  
Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati i. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.  
„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

| za Avstro-Ogrsko:                 |        | za Nemčijo:                     |        |
|-----------------------------------|--------|---------------------------------|--------|
| celo leto skupaj naprej . . . . . | K 25.— | celo leto naprej . . . . .      | K 30.— |
| pol leta . . . . .                | 13.—   | za Ameriko in vse druge dežele: |        |
| četrt leta . . . . .              | 6:50   | celo leto naprej . . . . .      | K 35.— |
| na mesec . . . . .                | 2:30   |                                 |        |

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakica.  
Upravištvu (spodaj, dvorišče levo), Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 85.

## Svetovna vojna.

**Pomanjkanje in glad sta premagala Przemysl.**  
— Boji med Uzsokom in Koniecno. — Memel v nemških rokah. — Dogodki na rusko-nemški in francosko-nemški fronti.

### PRZEMYSL JE PADEL.

Dunaj, 22. marca. (Kor. urad.)  
Uradno razglašajo, dne 22. marca.  
Po štiriinpolmesečnem obkoljevanju, ob koncu svojih moči, je trdnjava Przemysl v časti padla dne 22. marca.

Ko so zaloge živil jele sredi tega meseca pohajati, se je general pehote pl. Kusmanek odločil k zadnjemu napadu.

Izpadalne čete so dne 19. t. m. zgodaj zjutraj udarile preko trdnjavske črte in so se držale do skrajnosti v sedemurnem boju proti silnim ruskim četam. Končno je premoč številna prisilila naše čete, da so se umaknile za utrdbeno črto. V naslednji noči so Rusi udarili proti raznim frontam v Przemyslu.

Ti napadi so se kakor vsi prejšnji razbili ob ognju hrabro branjenih utrdb.

Ker je po izpadu dne 19. t. m. najskrajnejša omejitev v živilih racionalno dovoljevala samo tridnevni odpor, je trdnjavski poveljnik med tem dobil ukaz, naj trdnjavo po poteku tega roka in čim uniči vojni material, izroči sovražniku.

Kakor je poročal neki letalec iz Przemysla, se je dejansko posrečilo pravočasno razdejati utrdbe, vse tope, municijo in utrjene naprave.

Požrtvovalna in junaška vztrajnost in zadnji boj posadke zaslužuje ne manjšo pohvalo, kakor njena hrabrost v prejšnjih naskokih in bojih.

Tega priznanja tudi sovražnik ne bo odrekal przemyslskim junakom. Padec trdnjave, s katerim je armadno vodstvo moralo računati že dlje

časa, nima nobenega vpliva na položaj v velikem.

Pri poljski armadi trajajo boji v karpatskem odseku od prelaza Uzsok do sedla Koniecna.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

Dunaj, 22. marca. (Kor. urad.)  
Feldmaršal nadvojvoda Friderik je izdal to - le armadno povelje:

Po štiri in polmesečnih bojih, v katerih je imel trdnjavski posadka, ki je sedaj vedno brezuspešno naskokuječi sovražnik silne izgube in po krvavi zavrnitvi njegovih, še v zadnjem času, zlasti dne 20. in 21. marca dan in noč izvršenih poskusov, vzeti trdnjavo Przemysl s silo, je junaška trdnjavska posadka, ki je še dne 19. marca z zadnjo močjo poskusila, razbiti premočni obroč obkoljenja, premagana od lakote, na povelje in ko je razdejala in razstrelila vse trdnjavske naprave, mostove, orožje, municijo in vojni material vsake vrste, prepustila razvaline Przemysla sovražniku. Nepremaganim junakom iz Przemysla naš tovariški pozdrav in našo zahvalo. Premagale so jih naravne sile, ni jih premagal sovražnik. Ostanjejo nam svetel vzgled zvestega izpolnjevanja dolžnosti do skrajne meje človeške moči. Obramba Przemysla ostane za večne čase sijajen list slavne naše armade.

Feldmaršal nadvojvoda Friderik.

Velika in znamenita trdnjava v srcu Galicije, Przemysl, je po štiri in pol meseca trajajočem obleganju

vsled pomanjkanja živil, padla v roke ruske armade.

Przemysl je padel, a padel je vsled tega, ker ga je premagala lakota, padel je po dolgi in junaški obrambi, ne zavojevan, nego od lakote oslavljen. Posadka se je držala do zadnje skorje kruha in zato ji tudi zgodovina ne bo odrekla zasluženih laur.

Przemysl je staroslavno mesto. Že leta 981. je bilo prvič zavojevano po Vladimirju Velikem; leta 1018. je to mesto zavojeval Boleslav Veliki; leta 1031. je prišlo pod gospodstvo južnoruskih vladarjev in je končno, za časa Kazimirja Velikega, pripadlo kraljevini Poljski, pri kateri je ostalo, dokler ni Galicija prišla k Avstriji. V trdnjavo je bil Przemysl spremenjen leta 1874. Zgrajeni so bili okrog mesta veliki fort, zgrajene so bile vojašnice in skladišča in splošno je veljala ta trdnjava za nezavzemljivo. Sedaj smo videli, da tudi res ni bila zavzeta, ampak je padla, ker je zmanjkalo živil.

Przemysl leži na desnem bregu reke San, čez katero vodi 180 metrov dolg most. Mesto ima kakih 50.000 prebivalcev. Koliko je bilo sedaj vojaštva v tej trdnjavi, ni znano. V Przemyslu je sedež okrajnega glavarstva, okrajnega sodišča in okrajnega finančnega ravnateljstva ter rimsko-katoliškega in grško-katoliškega škofa, ter kornega zapovedništva. V mestu sta dve stolni cerkvi, poljska in rutenska gimnazija, učiteljske in dve duhovski semenišči. Prebivalstvo v mestu je po večini poljsko, prebivalstvo v okolici je rutensko. Mesto ima dva lepa spomenika: kralja Sobieskega in pesnika Mickiewicza. Takrat, ko so prišla na dan izdajstva generalštabnega polkovnika Riedla, se je vohče sodilo, da je izdal prav vse načrte in tajnosti trdnjave Przemysl. Če je to tudi res storil — brezuspešni naskoki ruske armade so pokazali, da je vojna uprava znala trdnjavo spraviti v tako stanje, da je ni bilo mogoče premagati.

### Iz zgodovine obleganja.

Stotriinšestdeset dni se je držala naša slavna trdnjava, katere ime se bo vedno svetilo v knjigah vojne zgodovine.

vine. Od 9. novembra 1914 do 22. marca 1915 jo je oblegal sovražnik s premočno armado; toda nobena sovražna sila ni bila premagala junaške posadke brez najstrašnejšega zaveznika — gladi.

Po bitki pri Grodku, ko so se naše armade umaknile na zapad in jugozapad, so prispele ruske sile tudi pod zidovja in redute przemyslskih utrdb. Pričelo se je prvo obleganje trdnjave. General Radko Dimitrijevič je gnal svoje trupe v lutih in brezobzirnih naskokih k napadu. Svet je takrat videl in občudoval sijajno obrambo naših čet, zlasti naše artiljerije, v katere ognju so se kopičile strašne ruske hekatombe. Naša armada je bila pričela medtem z ostro ofenzivo ter je ogrožala ruske sile zlasti pri Lancutu in Dubiecku. Nevarnost je postajala za Ruse vedno večja in dne 10. oktobra so se pričeli oblegovalci umikati. Slavnostno so zapeli v Przemyslu zvonovi. Zmagoviti »Te deum«, ki ga je dal služiti junaški poveljnik general Kusmanek, je izzval v celi monarhiji veselje, zaščene in občudovanje.

General Kusmanek pa ni položil križem svojih rok. Računal je z vsemi možnostmi in medtem, ko so naše in nemške armade nesle svojo ofenzivo daleč tja na sever proti Varšavi in Lvogorodu in je pričela bitka ob Sanu, se je pričelo v trdnjavi novo življenje. Dan na dan so prihajale ogromne zaloge živil, poškodovane utrjene pozicije so se popravljale, številno civilno prebivalstvo se je moralo po večini izseliti, v skladiščih so se kupile cele gore sveže municije. V tem delu je potekal oktober in prišel je november. Na Poljskem sta bila zadela Hindenburg in Dankl na svoji poti proti Lvogorodu na ogromno rusko premoč. Vzeti sta morala svoje armade nazaj. Vsled tega pa se je moralo umakniti tudi naše južno krilo v Galiciji, ki je preušlo uspešno potekajočo bitko ob Sanu ter se umaknilo proti jugozapadu. Našim četam sledeče ruske sile so se dne 5. novembra zopet pojavile pred Przemyslom in dne 9. novembra je bila trdnjava drugič od sovražnika obdana. Dne 12. novembra so se nahajali Rusi že v svojih definitivnih pozicijah. Obleganje je pričelo z živahnimi artiljerijskimi

boji. Taktika Rusov je bila takrat drugačna, kakor pri prvem obleganju. Oblegovalna armada se ni več izpostavljala z ljutimi, brezuspešnimi naskoki — tem živahnije pa so bile naše obrambne čete; v ponovnih, skrbno pripravljenih izpadih, so vznemirjale oblegovalce ter jim prizadale velike izgube. Proti sredi decembra se je zdelo, da prihaja Przemyslu rešitev. Čez Karpatje je pričela naša ofenziva, ki bi bila mogla osvoboditi oblegano trdnjavo. General Kusmanek je sklenil, da podpre to ofenzivo z velikim izpadom proti Birczi. Posadka trdnjave je napadla ruske pozicije in je v štiridnevni krvavih bojih dosegla svoj cilj: Rusi so morali koncentrirati ogromne sile, ter odvrniti svojo pozornost od Ljmanove, kjer jih je medtem naša armada krvavo porazila. December je mineval brez večjih dogodkov. Mirno in veselo je praznovala posadka božične praznike; Rusi so ji celo poslali božične čestitke. Življenje v trdnjavi je potekalo normalno. Poveljnik je bil od vsega začetka določil natančno regulacijo konzuma, skrbel je za razvedrilo posadki s koncerti in drugimi umetniškimi prireditvami, izhajal je poseben časopis, sijajna organizacija naše avijacijske službe je celo omogočala nekako redno poštno zvezo trdnjave z notranjostjo države, brezlična brzojavna zveza z vrhovnim armadnim vodstvom je redno in brezhibno funkcionirala. Stroge sanitetne odredbe so preprečevale razširjanje kužnih bolezni in manjši ter večji izpadi so netili vojaškega duha posadke, ki ni nikdar postajala malodušna.

Rusi so le redko napadali. Izgubili so se spopadom in le ruski avijatiki so skušali, poškodovati utrdbe, ali pa notranje mesto s svojimi bombami — brezuspešni poskusi, vznemirjati posadko. Potekal je januar in februar. V Karpatih so se pričeli novi dogodki, mogočno je navalila naša armada na ruske fronte, da jih potisne proti severu in prinese tudi oblegani trdnjavi svobodo. Ogromne koncentracije ruskih sil na karpatski fronti, strašno zimsko vreme, težkoče goratega bojišča, so to akcijo zadržavale. Medtem pa so se izpraznile v Przemyslu zaloge živil. Porci je so postajale vedno manjše in na-

## LISTEK.

### Amerikanka.

Francoski spisal Pierre de Coulevain.

(Dalje.)

— Zato, ker sem vam v Parizu zabranil iti v Palais Royal in na semenj v Neuilly in ker sem se spodikal nad igro s konjički in zvončki.

— In toliko drugih stvari! Klara, ki je dokaj neodvisna, se vas pošteno boji . . . In jaz tudi, je pristavila gospodična Villars na pol resno, na pol šaljivo.

— Če nastopam, kakor pravite, z neko avtoriteto, tedaj to storim vam na ljubo. Ne trpim, da vas kritikujejo, ali da morate le za trenutek v gledišču ali kjersibodi sredi mešane družbe poslušati nesposodobne opazke. Vi mi tega ne zamerite, je vprašal Jacques z iskrenim poudarkom in ji pogledal v oči.

— O, ne, ne, je živahno odvrnila Annie, šalila sem se.

— Hvala vam. Neizrečeno me veseli, da vas moja mati ni oplašila in srečen sem, da ste ji tako zelo ugajali.

Tedaj sta mlada prijatelja dospela na teraso, ki jo je mesec bajno razsvetljeval. Molčala sta oba: obeh se

je polastila ista ginjenost, ki jima ni dala govoriti. Čimdalje sta stopala počasneje. Annie je vrtila med prsti čipke svojega robca in od časa do časa plašno in boječe pogledala svojega spremljevalca. Skušala je povedati mu, kar je bila sklenila, a besede so ji ostale v grlu. Po kratkem duševnem boju je končno premagala svojo vznemirjenost.

— Gospod d' Anguilhon, vi ste torej odločeni odpotovati z ekspedicijo v Afriko? Je vprašala s tresočim glasom.

Jacques se je lahno zdrnil, ru-dečica mu je šinila v obraz.

— Kako . . . vi veste?

— Zvedela sem za vaš načrt včeraj v Bluette. Kako, da mi niste ničesar o tem povedali?

— Govoriti vnaprej o taki stvari pomeni bahati se. Nikomur nisem znil niti besedice.

— Ali vam je mnogo na tem načrtu?

— Mnogo mi je bilo na njem ležeče še pred dvema mesecema . . .

— Sedaj? . . .

— Sedaj? . . .

Marki je obstal, potem pa zelo bled in očividno razburjen odgovoril:

— Gospodična Villars, obljubite mi, da odgovorite odkritosrčno na vprašanje, ki vam je zastavim, da odgovorite nanje brez ozira na vašo ali moja čutila.

— Obljubljam vam.

— Ali more do vašem rnenju

reven mož., ne da zgubi na svojem ugledu, poročiti bogato ženo?

— Da, če ji more ponuditi socialno pozicijo ali če dela in če jo vrhu tega resnično ljubi, je odgovorila gospodična Villars brez obotavljanja.

Jacques je za trenutek motril obraz mlade Amerikanke, ki je stala v polni luči, potem je z glasom, zamolklim od razburjenosti del:

— Dobro, Annie, ljubim vas resnično in iz vsega svojega srca. Pri moji plemiški časti, če bi bili brez premoženja in jaz bogataš, vas bi izbral, ne samo, ker ste krasna, še več ker ste odkritega značaja in ljubeznive narave. Nimam drugega kakor staro ime, na katero sem ponosen in na katerem je več kakor na življenju. Ali je hočete sprejeti? Ali hočete postati moja žena?

— Hočem? O, iz vsega svojega srca, je odgovorila gospodična Villars brez vsake umetne ponižnosti in s priprostostjo, ki jo daje le krepek značaj.

Jacques je pritisnil na svoje ustnice roko, ki mu jo je podala. Ta nekoliko podaljšani poljub, v katerem sta se združevale gorkota in električna sila ljubezni, je spreletel devotko od glave do nog, ta moč, ki jo je danes čutila prvič, jo je omamila in ostrušila.

Marki se je oklenil njene roke.

— Annie, je del počasno stopajoč z nežnim poudarkom, nimam he-

sed, da se vam zahvalim za darilo, s katerim ste me ravnokar osrečili. Nikdar se ga ne bodele kesali!

— O, o tem sem trdno prepričana! Koliko strahu in skrbni sem prestala včeraj, ko sem čula, da name-ravate iti v Afriko!

— Žalibog me je premalo moža, da bi slavo višje čislal kakor srečo, je odvrnil Jacques pikro in zaničljivo — zaničevanje je veljalo njemu samemu. Glejte, nisem junak.

— Tembolje, sovražim junake; vedno le povzročajo trpljenje. Da ste odpotovali, storili bi svojo mater zelo nesrečno.

— In vas?

— Tudi mene.

Ves ginjen nad tem priznanjem, je marki stisnil roko, ki se je opirala nanj.

— Annie, vi ne bodele nikdar dvomili o moji nesebičnosti?

— In vi ne o moji?

— O vaši?

— Da, mari ne postanem ob vaši strani zelo odlična dama? Gotovo poreko, da sem iskala naslova in da sem vas poročila iz častiljublja.

— Kdor vas pozna, tega nikdar ne veruje.

— Upam; navzlic temu priznam, da bodem zelo ponosna, da sem markiza d' Anguilhon.

— Ali veste, da je naša rodbina popolnoma obubožana? Zelo reven sem, je del Jacques in zarudel od zadrege.

— Kaj to? Nesreča je in nikaka napaka. To vam ne jemlje ničesar na veljavi.

Ko sta gospodična Villars in marki dospela na rob terase, se je nenadoma prikazala pred njima bela postava in ju pribila na tla. Bila je gospodična May sama. Gledala ju je kratek čas, nato je rekla:

— Gospod d' Anguilhon, nikdar vam ne odpuštim! . . . nikdar! . . .

Pri teh besedah, ki jih je spregovorila glasno in razločno, se je obrnila na petah in zginila za grmovjem.

Zaročenca, za trenutek osupla, sta udarila v smeh.

— Glejte, Amerika že protestuje, je del Jacques.

— Pustimo jo protestovati.

— Kako, da vaša sestrčina ni nikdar opazila, da vas ljubim?

— Domišljevala si je, da ste zaljubljeni v vojvodinjo, je odgovorila Annie smeje.

— Zaljubljen v vojvodinjo? Je ponovil Jacques z odkritim začudenjem. Kaka misel!

— Kaj ne? O, obsuje me z očitki, pripravljena sem nanje.

— In to vas ne straši?

— Ne; zelo pogumna sem.

— Ali vam vaša mati ne bode branila poročiti se s Francozom?

— Mama? Ta se ne bo nikdar upirala mojemu nagnenju.

(Dalje prihodaj.)

tančno je mogel poveljnik, general Kusmanek, izračunati, kako dolgo se bo še moglo držati. In ko so prišli zadnji dnevi, ko je lakota trkala z vedno bolj trdo roko na vrata trdnjave, je sporočil junaški poveljnik krvavega srca vrhovnemu armadnemu vodstvu, da se ne more več držati. Prišlo je povelje: »Predajte se!« In posadka se je predala. Toda ne malodušno in potrta. V ljutem izpadu je še enkrat slavila trumf junaštva, nato pa je razdejala slavne svoje utrdbe, uničila topove in municijo, in ponosna, zavedajoč se svoje junaške slave, svoje sijajne preteklosti, je pričakala sovražnika, ki jemlje v posest razvaline slavnega imena — Przemysl.

#### Posadka Przemysla.

Kako velike so bile čete, ki so vodile posadko trdnjave Przemysl, ni znano. Vojaški strokovnjaki računajo, da pride na vsak meter trdnjavskega pasu po en mož infanterije. Przemyslski trdnjavski pas meri 50.000 m v obsegu. Neznano je tudi, koliko topov se je nahajalo v trdnjavi. Vojni poročevalec »Neue Freie Presse«, Roda Roda, je nedavno izračunal, da bi morala šteti posadka v Przemyslu 60.000 mož, postavil pa je izrecno, da nikakor ne ve, ali je to število v resnici večje ali manjše.

#### BOJI V KARPATIH.

Zadnje dni je bilo manj poročil o bojih v Karpatih. To pa je bil le mir pred novimi silnimi boji, ki so se opolnočili od 19. na 20. t. m. razvili od Dukle tja čez prelaz Uzsok. Rusi so poslali v Karpat ne samo vse svoje rezerve, marveč so vzeli tudi močne čete iz drugih front, da bi dosegli v Karpatih kak uspeh. Celo izpred Przemysla so vzeli čete ter jih poslali v Karpat. Vse silne ruske žrtve so ostale doslej brezuspešne, vsaj pa niso prinesle onih uspehov, ki so jih Rusi pričakovali. Pomagala jim je tudi zima, da so ustavili našo silno ofenzivo v Karpatih, pravega uspeha pa tudi s tem niso dosegli.

V glavnem je naš položaj v Karpatih ugoden, ker cilj naših bojev ni zasedati pokrajine ali pa dosežati politične uspehe, marveč oslabiliti in zatreti sovražnika, kar dosežemo mnogo prej, če Rusi še nadalje tako hitro napadajo, kakor če bi mi sledili sovražniku, ki bi se umikal preko prelazov in izsiljeval odločilne bitke, kjer bi se njemu zdelo pripravno.

#### BOJI V JUŽNO - VZHODNI GALICIJI.

»Pesti Naplo« poroča, da se je enemu našemu saperskemu oddelku, severno od Kolomeje, posrečilo, vreči s tira in zajeti neki ruski oklopni vlak. Naši saperski so se zraven proge zakopali in so pustili ruski oklopni vlak mimo. Ko je vlak pasiral, so na 400 metrov daleč razstrelili progo. Kmalu nato se je vlak vrnil. Vlak je začel hitreje voziti, da bi ušel, pa je skočil s tira in se prevrnil. Strojvodja in kurjač sta bila na mestu mrtva, posadka se je še nekaj časa branila. Šele, ko je bil večji del moštva mrtve ali ranjen, so se ostali vdali.

Boje v južno - vzhodni Galiciji karakterizirajo ljuti, krvavi boji iz bližine. Rusi napadajo v gostih masah in boj se vrši nato neposredno pred žičnimi ovirami.

Rusi so imeli v teh bojih doslej strašne izgube. Rusi dobivajo iz Lvova vedno nova ojačenja in morejo svoje vrzeli le s težavo zamašiti.

#### BOJI V BUKOVINI.

»Az Est« poroča iz Črnovic: Rusi so cel teden vedno z večjo silo napadovali naše pozicije, napadi pa so se ponesrečili ob stanovitosti naših čet in ob izbornem vodstvu. Naše čete so nato napadle Ruse na severnem bregu Pruta. Naval naše pehote in ogenj naše artiljerije sta omajala vrste sovražnika, ko se je zmračilo, je boj prenehal. Naše čete so zasedle od sovražnika zapuščene pozicije.

#### BOJI PRI ČRNOVICAH.

Iz Črnovic poroča »Az Est«: Karakteristično za boje pri Črnovicah je, da naše čete na tem bojišču prav redko vjemajo ruske vojake. Tem bolj pomembno je, da so naši dne 21. marca vjeli neki večji oddelke Rusov. Vojaško poveljništvo je vsakega vjetnika posebej zaslišalo. Vjetniki imajo pač dobre čevlje, sicer pa so slabo adjustrirani ter pripovedujejo, da so imeli v zadnjem boju prav mnogo mrtvih in ranjenih, zlasti od naših šrapnelov. Predvčerajšnjim je padel tudi poveljnik vjete čete.

Vjetniki so potrdili, ker so vsi napadi na naše pozicije brezuspešni in polni izgub. Kljub temu forsira poveljništvo zonetno zavzetje Črnovic.

Dne 5. marca je dobil ruski generalni štab povelje, da mora Črnovice brezpogojno zopet zavzeti. Od takrat Rusi dan na dan napadajo, vselej brezuspešno. Napadalci morajo končno zbežati, vedno z istim uspehom, vedno z mnogimi mrtvimi in ranjenimi ter moralčno potrti. V neposredni okolici Črnovic vlada mir.

#### V Galiciji.

»Wiedenski Kurjer Polski« poroča iz Jaremce v južno - vzhodni Galiciji, da so Rusi tekom njihovega petmesečnega bivanja zdravilišče popolnoma razdejali. Lekarna, bazar, več vil, gostiln itd. s. Rusi požgali, nad 12 vagonov z oropanim pohištvom so odpeljali. V kraju ni niti ene hiše, v kateri bi bilo lahko stanovati. Občinskega tajnika Obsta so vzeli Rusi seboj. Jamno, Doro, Tatarov in Mikuliczyn so Rusi skoro popolnoma vpepelili. Veliko žago barona Liebiga v Porochyju so Rusi popolnoma požgali in razdejali. Velike zaloge petroleja, petrolejske rafinerije v Marjampolu pri Gorlicah so Rusi zažgali, istotako lepo veleposelstvo Szyszyn, lastnino banke v Benthnu. Nerabne so napravili Rusi tudi velike petrolejske zaloge v Sekovi ter uničili gozd pri Gorlicah. Mesto Rymanov z znanim zdraviliščem je zgorelo.

»Noviny Wiedenskie« poročajo iz Niepolomice, da je tamkaj skozi potovalo na Poljsko mnogo civilnih državnih uradnikov, med temi sodnika dr. Piernikarski in dr. Jarosiewicz. Za političnega komisarja v Pjotrkovu je bil imenovan okrajni komisar Maks Zilek iz Moravske Ostrave. — Kielce je prenapolnjeno z begunci iz okrajev Wloszczowa, Jendrzewow, Olkusz, Miechow in Pinczow. Mesto Checiny je popolnoma uničeno in je ostalo v mestu komaj 100 prebivalcev. — V Tilici je vse razdejano. Značilno je, da se zamudi ruski tren vedno za par dni, tako da so ruski vojaški takorekč prisljeni, ropati. Mnogokrat se dogaja, da prodajajo častniki čaj in da vojski potem nimajo denarja, da bi si kupili živila. Reka Pilica je močno narasla, kar promet silno ovira.

Iz Krakova poročajo: Po nekem poročilu iz Lvova, je tamkaj umrl bivši rektor, profesor fizikologije dr. Ad. Beck. — Na mesto stotnika poslanca dr. Rogerja baron Battaglie, kateremu je bila poverjena druga misija, je bil imenovan topničarski poročnik Evgen Malisz, stavbni nadsvetnik v ministrstvu za javna dela, za mestnega poveljnika legij na Dunaju. — »Dziennik Poznański« poroča, da je bil neki 14letni Rus zaradi vohunstva pred vojnimi sodiščem obsojen na desetletno težko ječo in da so ga prepeljali v kaznilnico v Ravič.

#### MEMEL ZOPET V NEMŠKIH ROKAH. — NEMCI SO ODBILI NA POLJSKEM VSE RUSKE NAPADE IN VJELI 420 MOŽ.

Berolin, 22. marca. (Kor. ur.) Wolffov biro javlja: Veliki glavni stan, dne 22. marca.

Vzhodno bojišče. Po kratkem boju južno od mesta in po trdovratni poulični borbi smo včeraj zopet preopeli Ruse iz Memela. Pod zaščito ruskih čet je ta ruska sodrga plenila imetje in premoženje prebivalstva, nažalost privatno imetje na vozove in je spravljala preko meje. Poročilo o tem postopanju še objavimo.

Severno od Mariampola smo odbili ruske napade. Sovražnik je imel težke izgube.

Zapadno od Orzyca pri Jednoroscu, severovzhodno od Przasnysza in severozapadno od Ciechanowa so se ruski podnevnini in nočni napadi razbili o našem ognju. 420 vjetnikov je ostalo v teh bojih v naših rokah.

#### Vrhovno armadno vodstvo.

#### Zavezniki so se vračunali.

Iz Curiha poročajo: Neki ruski diplomat, ki začasno biva v Luganu, je izjavil, da je račun Anglije in Francije v moč ruske armade, napaden. Pretirano je, če smatrajo rusko armado za neskončno večjo, kajti v resnici ni večja kakor nemška in avstro - ogrska armada skupaj. Odločitev svetovne vojne bo padla še pred junijem.

#### BREZUSPEŠNI FRANCOSKI NAPADI V CHAMPAGNI IN V VOGEZIH.

Berolin, 22. marca. (Kor. ur.) Wolffov biro javlja: Veliki glavni stan, dne 22. marca.

Zapadno bojišče. Nočni francoski poskus, osvojiti našo pozicijo na južnem robu Loreške višine, se je onesrečil.

#### Tudi v Champagni severno od Le Mesnila se je izjalovil francoski nočni napad.

Vsi francoski napori, da bi zopet pridobili pozicijo na Reichackerkopfu, so bili brezuspešni.

#### Vrhovno armadno vodstvo.

#### BOJI PRI NEUVE CHAPPELLI.

Poročali smo že o nezadovoljnosti med Angleži zaradi netočnih uradnih poročil o bitki pri Neuve Chapelli, ki je bila, kakor vse kaže mnogo bolj krvava in mnogo bolj pomembna, kakor se je domnevalo. Na Angleškem vlada strah zlasti, da bo zmanjkalo, če bo šlo tako naprej, častnikov. Zato priporoča »Daily Chronicle«, da naj se sprejme zakon, ki določa, da morajo vsi slušatelji višjih šol od 18. do 22. leta obligatorno prestat častniško šolo 6 mesecev, nakar bi bili, ko se izkažejo v fronti za sposobne, imenovani za častnike.

Iz Dunkerqua poroča »Kölnische Ztg.«, da so zavezniki pozvali vse sanitetne rezerve v Hazebrouk in Venant. Tako Angleži, kakor Nemci so imeli prav občutne izgube. Francoske čete so poslali v ogroženo fronto pri Laventieu in Richebourg, od koder so se vrnile z velikanskimi izgubami. Na črti Neuve Chapelle - Fleurbaix leži nad 2000 Angležev pokopanih. Nemci so streljali tudi s težkimi topovi. Več krajev je popolnoma izginilo z zemeljskega površja. Najhujše je v okolici Bethuna in Armentieres. Kanal pri La Basseju je na 30 mestih premosten.

Lord Claud Hamilton pravi, da časopisi ne priobčujejo celotnih izgub. Njegov grenadirski polk je izgubil polkovnika in 16 častnikov in od 1100 mož je ostalo samo še 300. Neki drug polk je baje popolnoma uničen. »Times« poročajo, da primanjkuje v večjih angleških mestih lazarjetov za ranjence. V Manchesteru so porabili v ta namen celo nekaj šolskih poslopj in v Londonu samem je vojno ministrstvo priredilo v 50 šolah, bolnicah in prenočiščih lazaretov. Tudi izkušenih streljnih je pre malo. Lord Kuntsford je mnenja, da bo imela Anglija do junija nad 60.000 ranjenih in bolnih več, kakor jih ima sedaj.

London, 22. marca. (Kor. ur.) »Times« pišejo v kritiki uradnega angleškega vojnega poročila o boju pri Neuve Chapelli: Zmaga je bila zelo draga. Uradno poročilo je naglašalo zmago, zamolčalo pa je, kaj je stala. S težavnim iskanjem smo morali iz seznamov izgub dognati, da je padlo pri Neuve Chapelli kakih 200 častnikov in da jih je bilo nad 300 ranjenih ter da je imelo moštvo velike, še neznane izgube. Ni se poskušilo označiti silnih težkoč, ki nas še čakajo. Slika je bila slikana v svetlih barvah in je napravila vtisk, da moremo sovražnika poraziti, kdaj in kjer hočemo. Pravi način poročati našemu narodu o dogodkih pri Neuve Chapelli, bi bila popolna odkritost.

#### Angleške izgube v bitki pri Neuve Chapelle.

Manchester, 22. marca. (Kor. ur.) Londonski poročevalec lista »Manchester Guardian« izve od nekakega zaupnika, da so znašale skupne izgube Angležev v bitki pri Neuve Chapelle 8000 do 9000 mož. Več nego 1000 ranjenih Indijcev so že prepeljali na Angleško.

#### Poskušene demonstracije v Belgiji.

Berolin, 22. marca. (Kor. ur.) Wolffov urad poroča iz Bruslja: V okrožnem mestu Ternath je poskušilo več Belgijcev povodom kontrole o navzočnosti, ki so jo izvršile nemške oblasti, demonstrirati proti črno vojnikom, ki so imeli nadzorstvo. Ko so ti rabili orožje proti voditeljem je bilo 5 ranjenih ter sta 2 umrli za ranami. Samo ravno tako energičnemu kakor zmernemu nastopu nemških vojakov se je zahvaliti, da ni prišlo do resnejših spopadov in do škodljivih posledic za mesto in prebivalstvo.

#### Angleške izgube.

London, 22. marca. (Kor. ur.) Angleški seznam izgub z dne 15. t. m. vsebuje imena 87 padlih, 121 ranjenih in 8 pogrešanih častnikov. »Times« navajajo razen teh še imena 12 častnikov, ki niso vpisani v uradni seznam izgub. Med padlimi se nahaja 5 podpolkovnikov in 3 majorji, med ranjenimi 4 podpolkovniki in 2 majorja.

#### »ZEPPELINI« NAD PARIZOM.

Glasom nadaljnjih poročil sta izvršila dva »Zeppelin« včeraj jutraj napad na Pariz in vrgla najmanj 14 bomb na mesto. Na več krajih je za-

čelo goreti. Vsega skupaj je bilo 7 oseb ranjenih.

Iz Zeneve poročajo: Zrakoplovski napad na Pariz je očividno dosegel nameravani cilj nemškega armadnega vodstva. Sredi ponoči je izval napad strašno paniko. Bombe so eksplodirale v raznih delih mesta. Prebivalstvo je bilo tem bolj preseneteno, ker vlada ni imela poguma objaviti pravega vzroka napada. Pariški listi imajo sicer mnogo podrobnosti, cenzura pa je zaplenila uradno nemško sporočilo, da gre za revanšo za napad francoskih letalcev na odprto mesto Schlettstadt.

Pariz, 22. marca. (Kor. ur.) »Agence Havas« poroča: V nedeljo ob 1. in 20 minut ponoči so se izvršile vojaške odredbe, določene za slučaj napadov zrakoplovov. S trobentnimi signali se je prebivalstvo obvestilo o nevarnosti. Kmalu je bil ves pariški okoliš v temi. Ob 3. in 30 minut je bila nevarnost odstranjena.

#### Letalci na francoskem bojišču.

Pariška brzjavka kodanjskega lista »Politiken« pravi, da je trajal obisk Zeppelina nad Calaisom 20 minut. Bombe so razdeale železniško progo in ubile 20 oseb, več drugih bomb je zažgalo več hiš.

Mültheim (Badensko), 22. marca. (Kor. ur.) Ob 5. zvečer je vrgel neki sovražni letalec 3 bombe na mesto. V topničarski vojašnici je bil en mož težko ranjen, dva sta bila lahko ranjena.

Amsterdam, 22. marca. (Kor. ur.) Neki angleški dvokrovec z dvema častnikoma se je moral včeraj spustiti v bližini Oostburga na tla, ker mu je zmanjkalo bencina.

#### Nemške izgube ladij.

Iz Berlina poročajo: Pri sobotnem posvetovanju mornariškega proračuna v državnem zboru, je poročal poročevalec, da so izgube ladij, ki jih je utrpela nemška mornarica tekom zadnjih sedmih mesecev v vojni na morju, že izravnan. Nadalje se je konstatiralo, da se bo intenziteta boja podmorskih čolnov še neprestano povišala.

#### DELO NEMŠKIH PODMORSKIH ČOLNOV.

»Politiken« poroča iz Londona: Časopisje je prejelo dne 19. marca od vlade ukaz, da od 20. marca ne sme priobčevati več izgub privatnih ladij, marveč samo uradni seznam izgub. Če bo kak list kljub temu še nadalje priobčeval privatne sezname izgub ladij, bo takoj ustavljen za celo vojno dobo. Tudi pismena naznanila o izgubah ladij v inozemstvo so prepovedana.

Amsterdam, 22. marca. (Kor. ur.) Neki list poroča iz Londona: Neki nemški podmorski čoln je torpediral v nedeljo popoldne pri Beachy Headu parnik »Cairntorr«, ki je bil na potu iz New Castla v Genovo. Parnik se je potopil, moštvo je bilo rešeno.

Köln, 22. marca. (Kor. ur.) »Kölnische Zeitung« poroča dne 15. marca iz Madrida: List »El Debate« trdi, da ve iz zanesljivega vira, da se nahajata v vodovju Gibraltarja dva nemška podmorska čolna, ki sta pri zasledovanju dveh angleških vojnih ladij prišla par po prepozno. Angleške oblasti so to vedele, vendar pa so molčale.

London, 21. marca. (Kor. ur.) Prvi častnik torpediranega parnika »Bluejacket« pripoveduje: Ze 36 dni smo se vozili s parnikom, ki je vozil 8000 ton riža iz La Plate v London. Dne 19. marca ob pol 6. jutraj nas je brez posebnega obvestila zadel v srednjem delu parnika sovražni torped. Sunej je vrgel ladjó nekoliko kvišku. Čez parnik se je vtila voda. Z desetimi možmi sem zasedel neki rešilni čoln in sem dal veslati v smeri proti luči. Dospel sem na neki ribiški parnik iz Ramsgate. Ker se je med tem časom vlegla megla in je bilo morje razburkano, smo izgubili svoj parnik iz oči. Kakor sem slišal, je mogel parnik »Bluejacket« doseči Sant Helensread.

London, 21. marca. (Kor. ur.) Neki angleški parnik iz Aberdeena s 1009 tonami, pogrešajo že od dne 9. marca. Neki rešilni čoln parnika so našli na odprtem morju.

London, 20. marca. (Kor. ur.) Angleški parnik »Glencelung«, ki je bil na potu iz Kalkute v Dundee, se je ponesrečil včeraj v bližini Deal. Posadka pripoveduje, da je včeraj jutraj neki nemški podmorski čoln potopil pri Beachy Headu neki angleški parnik. Podmorski čoln je zasledoval tudi parnik »Glencelung«, a mu je ta ušel.

#### Promet z Angleško.

Berolin, 22. marca. (Kor. ur.) Iz Vlissingena poročajo, da je Zee-landska družba sklenila, od jutri na-

prej ustaviti ves tovorni promet ter voziti le pošto in pasažirje v Tilbury.

#### ANGLEŠKO - FRANCOSKA BLOKADA NEMČIJE.

##### Protestna nota Zedinjenih držav.

London, 22. marca. (Kor. ur.) »Morningpost« poroča dne 19. marca iz Washingtona: Državni departma izdeluje protest proti napovedani blokadi zaveznikov. Nota bo šele v par dneh končana. Naslanjala se bo le na angleško odredbo, ne pa na izpopolnjeno izjavo Zedinjenih držav, ki zavzemajo stališče, da angleška odredba ne napoveduje blokade. Dokler pa ni blokade, so njene meje po priznanih mednarodnih običajih in zahtevah mednarodnega prava določene. Zedinjene države pa niso primorane, priznati blokado. Če je blokada napovedana, ne priznavajo Zedinjene države zavezniškimi pravice, preprečevati trgovski promet med Zedinjenimi državami in nevtralnimi deželami, čeprav jim priznavajo pravico, nastopati proti konterbandi. Eksistenca blokade je dejansko vprašanje. Dejstva pa, ki jih zahteva mednarodno pravo in ki naj bi preprečala nevtralne države o efektivni blokadi, niso znana. Dokler ni blokada napovedana, se omejujejo po ameriškem naziranju pravice vojskujočih se na to, da obiščejo in preiščejo ladjo. Pričakujejo, da bo ameriška nota povzročila diplomatsko korespondenco med vladama. V Washingtonu upajo, da bodo zavezniki dali koncesije, ki bodo zadovoljile javno mnenje. Glavna točka ameriškega protesta je ta, da zavezniki ne smejo blokirati nevtralnih držav, kar zavezniki faktično nameravajo s tem, da ne dopuste, da bi se ameriško blago pošiljalo v nevtralno Evropo. Govori se, da bo nota naglašala, da se bodo morali zavezniki, če bodo hoteli preprečiti, da bi ameriško blago, ki je bilo v dobri veri prodano nevtralnimi državam, došlo v Nemčijo, sporazumeti z nevtralnimi vladami, namesto da bi škodovali zakoniti ameriški trgovini.

#### Italija ne prizna angleške blokade Nemčije.

»Corriere della sera« poroča iz Milana, da državni departement vsled poizvedb in poročil italijanskih konzulatov ne more priznati angleške blokade Nemčije za efektivno.

#### NAPAD NA DARDANELE.

##### Prekinjene operacije v Dardanelah.

London, 22. marca. (Kor. ur.) Reuterjev biro javlja, da je križarka »Amethyst« prerezala kabel med Kilidbahrom in Karnakom in da se je šest oklopnih vrnilo radi slabega vremena v Tenedos.

London, 21. marca. (Kor. ur.) Reuterjev biro javlja: Komunikacije admiralitete pravi, da se napad na Dardanele vsled izgub, ki so jih povzročile plavajoče mine, ni mogel izvesti do konca.

#### Poročilo Wolffovega urada.

Carigrad, 21. marca. (Kor. ur.) (Zakasnelo dospel.) Posebni poročevalec Wolffovega urada brzjavlja iz Dardanel dolgo poročilo, v katerem pravi med drugim: Poskusi zaveznikov si prisiliti plovo skozi Dardanele so dosegli svoj višek v sedemurnem artiljerijskem boju dne 18. marca, v katerem je moštvo turških fortov izvršilo čuda hrabrosti s tem, da je ne oziraje se na točo krogel vzdrazilo v najhujšem ognju. Ozračje je zatemnelo vsled eksplozij krogel, od prahu in zemlje in od oblakov smodnikovega dima. Ob pol 12. dopoldne so zavezniki pripluli v vhod Dardanel ter metali svoje krogel v mesto Canak-Kale. Ko sta bili zadeti dve angleški križarki in se je morala ena teh križark zasidrati v ognju zveznih topov, je postal položaj za zavezniške kritičen. Celo uro so skušali s svojimi topovi kriti uničenju izpostavljen bojni ladjó, končno pa je zadelo križarko še 8 strelcov, kar je zaveznikom pokazalo brezuspešnost njihovega dela. Nato je sledilo 10 minut mučnega boja in umikanja. Uspeh boja je bil vsled sigurnosti streljanja turške artilerije za sovražnika naravnost strašen. Potek boja je dvignil mogočno zavest turškega moštva.

#### Angleško poročilo.

Amsterdam, 22. marca. Reuterjev urad javlja iz Tenedosa: Reuterjev zastopnik je dne 16. marca opazoval obstreljevanje Dardanel z hriba sv. Elije. Obstreljevanje se je pričelo ob 11. dopoldne ter se končalo ob 5. popoldne. Ladje so bile zbrane v morski ožini v skupinah po tri in so obstreljevale fore Suidere, Hamidje, Kilidbahar, Medžiudje in Simemlik, ki so krepko reagirali na ogenj toda brez uspeha. Ob 2. po-

poldne se je dvignil ogromen črn oblak dima iz toka v bližini mesta Dardanos, iz česar smo sklepali, da je zletela v zrak smodnišnica.

Reuterjev korespondent na Maliti se je razgovarjal z nekim častnikom, ki se je udeležil operacij proti Dardanelam. Dotičnik je izjavil, da presegajo do sedaj doseženi rezultati vsa pričakovanja. Najpočasnejše in najtežavnejše delo je odstranjevanje min. Med angleškim in francoskim brodom je bila popolna soglasje.

Častnik je na to opisoval poskuse mornariških čet, da bi se izkrcale. Pri tem poskusu so Turki jeli s silnim uspehom streljati nanje iz neke močne, utrjene pozicije, ki je niso mogli odkriti hidropolani. 19 Angležev je bilo ubitih, veliko število pa težko ranjenih. Admiral Carden je ladjam ukazal, naj Turke obstreljujejo na kratko distanco. Takoj na to so se Turki umaknili. Pozvani so bili prostovoljci, da so pobrali mrtvece in ranjence.

#### Izgube zavezniških brodom.

Razen dveh novih angleških linijskih ladij, ki sta že pripluli sem, pričakujejo še pet novih vojni ladij. Kakor se razvdi iz poročil z Tenedosa in Mitlen so izgube zavezniških brodom vsled zadnjega bombardiranja večje nego se je prvotno mislilo. »Inflexible« leži težko poškodovan ob severnem kotu Tenedosa. »Gaulois« leži pri otoku Mavria, kamor se je moral vsled težkih poškodb zateči. Več ali manj poškodovane so »Cornwall«, »Ocean« in »Prince Georges«. Od francoskih bojnih ladij je ostala le »Charlemagne« popolnoma nepoškodovana. Od »Bouveta« so, ko se je potopila, rešili le sedem podčastnikov in 27 moških, 500 moških je utonilo.

#### Poškodovane zavezniške ladje pred Lemnom.

Köln, 22. marca. Iz Soluna javljajo: Pred otokom Lemnos se nahaja 7 angleških in francoskih ladij, ki popravljajo svoje poškodbe.

#### Vojno posvetovanje.

Iz Amsterdama poročajo z dne 22. marca: »Daily Chronicle« javlja iz Teneda, da se je vršilo na krovu francoske admiralske ladje »Suffren« vojno posvetovanje, ki so se ga udeležili vsi francoski in angleški admirali. Na konferenci so bile sklenili važne akcije.

»N. Fr. Pr.« poroča preko Milana in Londona: Admirala in ladijski poveljniki so v sporazumu z angleško in francosko vlado sklenili, nadaljevati operacije proti Dardanelam z vso energijo ter se nobenih žrtv ne ustrašiti.

Operacij se bodo sedaj udeleževale tudi izkrcane čete. Kot vrhovni poveljnik bo fungiral angleški konteradmiral de Rodeck, ki je bil dosedaj poveljnik celokupne angleške torpedne flotilje.

#### Nadaljna obramba Dardanel.

Iz Kopenhagena poročajo z dne 22. marca:

Po vestih iz Aten so Turki prepeljali v Dardanele več velikih možnarjev. Ob cestah so naredili posebnih tirih za prevažanje teh možnarjev, ki jih vsled tega lahko Turki namestijo na vsaki točki, ki je ogrožena. Obrambo vodijo nemški častniki. Operacije pred Smirno so začasno ustavljene. Turki uporabljajo ta čas v to, da popravljajo poškodovane utrdbe. Število turških čet v Smirni cenijo na 50.000 mož.

Po zanesljivih vestih imajo Turki na polotoku Galipoli 40.000 mož, od Dardanelah na evropski strani 80.000, na azijski strani pa 50.000 mož. V ponedeljek je padel neki angleški hidropolan, ki se je vračal z izvidnega poleta, v morsko ožino. Zrakoplovce je rešila neka torpedovka.

#### Neuspeh v Dardanelah in angleško javno mnenje.

Iz Haaga poročajo z dne 22. marca:

Vest, da se je v Dardanelah potopilo več oklopnih, je v Londonu vplivala silno depimirujoče. Pred poslopjem admiraltete se zbira tisočglava množica, ki hoče izvedeti podrobnosti o veliki nesreči. Značilno je, da javnost ne verjame poročilom admiraltete, kakor da bi bili oklopnici »Irresistible« in »Ocean« zadele ob mine in se vsled tega potopile. Splošno se sodi, da so obe ladji potopile turške granate, to tem bolj, ker se celo uradno priznava, da so bile ladje »Inflexible«, »Amethyst« in »Gaulois« poškodovane od turških strelcov.

Izgubo obeh starejših oklopnih »Ocean« in »Irresistible« je javnost sprejela dokaj hladnokrvno, bolj pa povzroča vznemirjenje usoda moder-

ne oklopnice »Inflexible«, katere poškodba je baje zelo težke narave. Splošno se sodi, da bodo morali izpremeniti operacijski načrt proti Dardanelam.

#### Churchillova izjava.

Berlin, 22. marca. Angleški mornariški minister Churchill je izjavil: Računali smo, da izgubimo pri Dardanelah 10 jednot. Zato pričakujemo popolnoma mirno, kar še pride.

#### Operacije v Dardanelah in nevtralne države.

Holandski »Telegraaf« piše z ozirom na neuspehe zavezniške operacije proti Dardanelam:

Vtisk, ki ga napravljajo zavezniški neuspeh proti Dardanelam v Rimu in v prestolnicah balkanskih držav, bo mogočno vplival v prihodnjih tednih na razvoj dogodkov. Zavezniki niso pričeli akcije proti Dardanelam samo iz vojaških ozirov, marveč so imeli s temi operacijami pred vsem ta namen, da bi balkanske države prisilili, da bi nastopile proti Nemčiji in Avstro-Ogrski.

Ako bi francosko - angleško brodom izvajalo velik uspeh nad Turki, bi bile balkanske države najbrže opustile svojo nevtralnost. Čim jasnejše se je kazalo, da je forciranje Dardanel združeno z velikimi težkocami, tem bolj rezervirano so se držali v balkanskih prestolnicah. Sedaj, ko je neuspeh zaveznikov očividno, si bodo balkanske države pač dobro premislile, da bi intervenirale v priog trojnemu sporazumu.

#### Za medvedovo kožo.

Iz Ženeve poročajo z dne 22. marca:

Dočim se poveljniki francosko-ingleškega brodomja še posvetujejo, kako bi naj najuspešneje forcirali Dardanele, in se pojavljajo glasovi, ki svare pred pretiranim optimizmom, si v zavezniških krogih že lomijo glave o usodi Carigrada in Dardanel po osvojitvi. Kakor v ruskem, tako se tudi v francoskem časopisu živahno razpravlja o tem vprašanju. Vsi ti listi skušajo vzbuditi mnenje, kakor da bi bilo dardanelsko vprašanje med zavezniki toliko kakor rešeno. Edina možna rešitev tega vprašanja bi naj bila po zadržanju listov ta, da pripadejo Dardanele in Carigrad Rusiji, vendar pa bi zavezniki zagotovili svobodno vožnjo skozi Dardanele. V interesu evropskega mira, ki bo trajen samo, ako se odstranijo tradicionalni vzroki vseh konfliktov, tako pišejo francoski listi, ni mogoče dardanelsko vprašanje rešiti drugače, kakor da se Rusiji da svoboda in vsa jamstva za to svobodo. Pred meseci je bilo javno mnenje v Rusiji še za to, da se uvede za pokrajine, ki obklopujejo izhod iz Marmarskega v Sredozemsko morje, mednarodna uprava. Polagoma pa se je rusko javno mnenje povrnilo k veliki tradiciji, ki zahteva svobodno pot v Sredozemsko morje in ki označuje Carigrad kot cilj stoletnih ruskih stremeljenj in teženj. »Temps« je mnenja, da očitno razmere podpirajo to zahtevo, ker nimajo niti Francija, niti Anglija, niti Rusija nobenega vzroka, da bi se iz ljubosumnosti prepirale za ključ k Črnemu morju. »Temps« skuša dokazati, da se Grški, Italiji, Rumuniji in Bolgariji ni bati ruskega gospodarstva nad Dardanelami.

#### Nemiri v Maroku. — Francozi opustili Fez in Marakeš.

»Lokalanzeiger« javlja: V Maroku so izbruhnili nemiri. Raisuli se je proklamiral za sultana. Francozi so morali že drugič zapustiti Fez in Marakeš.

#### KITAJSKA IN JAPONSKA.

Poroča se, da je odredil mikado mobilizacijo brodomja. Iz Pekinga javljajo: Predsednik Yuanšikaj je preklical svojo prošnjo na angleško vlado, da naj posreduje med Kitajsko in Japonsko. Pričakuje se, da bo japonski ultimatum odklonil.

#### Amerika zahteva podaljšanje ultimata.

Stockholm, 22. marca. Petrogradski »Rječ« poroča: Ameriški veleposlanik v Tokiu je izročil japonski vladi noto ameriške vlade, ki zahteva, da podaljša Japonska svoj 25. t. m. potekajoči ultimatum.

Iz Pekinga javljajo: V Šanghaj je prispelo 9 angleških vojni ladij.

#### Cenzura brzojavk v Ameriki.

Ženeva, 22. marca. Listi poročajo: V Združenih državah je uvedena od 19. t. m. cenzura brzojavk. Sma-traj se, da je ta ukrep v zvezi z blokadnim vprašanjem ali pa z dogodki v Vzhodni Aziji.

## Ružne bolezni v vojni. — Pegasta vročica. — Smrt ušem.

S severnega bojišča nam poroča znani slovenski uradnik: Vsakomur je že iz svetovne zgodovine znano, da so se še pri vsaki dlje trajajoči vojni pojavile najrazličnejše kužne bolezni, kakoršne so v mirovnemu času le poredkoma nastopale in se lahko dale omejiti, med tem, ko jih je vojna razvnela v uničujoči plamen, tako, da so bile izgube vojske vsled kužnih bolezni dostikrat večje kakor one po sovražniku prizadete. Nikakor se ni torej čuditi, da tudi v sedanji ogromni svetovni vojni grozi vsaki armadi zdaj ta, zdaj druga opasna kuga. Komaj smo začeli bro-diti po Galiciji, kjer se nahaja nižje ljudstvo na najprimitivnejši stopinji kulture, spoznali smo zdravniški takoj, da bo tu treba se resno boriti proti raznim epidemijam. Od treh narodnosti, ki tu prebivajo: Rusinov, Poljakov in Židov, ni mogoče presoditi, kateri so bolj primitivni v snažnostem ozirom, povsodi smo našli na bolhe, stenice, uši, garje in druge človeške zajedalke, ljudstvo ne pozna snage, stranišč ni, žepnih robcev ne poznajo, ženske ne znajo niti prati, niti šivati. Neki galicijski zdravnik, s katerim sem govoril o vzrokih pegaste vročice (pravilno ime, kajti pegasti legar bi spominjal na trebušni legar, ki je popolnoma druga bolezen), mi je potrdil, da je ta bolezen endemična, t. i. stalno nastopajoča v Galiciji le vsled nesnage ondotnega prebivalstva. Galicijski delavec in kajzar si kupi spodnje perilo ter ga nosi tako dolgo, da je že preveč umazano in razcapano, nato ga odmeče, ženski niti v glavo ne pade, da bi je oprala, nato si kupi novo itd. Pri takih razmerah je popolnoma jasno, da je to prebivalstvo polno uši in drugih golazni. Naša vojska je potem prišla v stik z Rusi in smo prišli v od njih zapuščene vasi in okope. Takoj se je pojavila kolera, katero pa smo pri naši, na viško stoječi zdravstveni vojaški upravi s pomočjo cepjenja proti koleri, ki je avstrijski izum, v kratki dobi vdušili. Medicinska veđa je sploh v zadnjih desetletjih tako napredovala, da smo v stanu se takoj in uspešno ubraniti večine kužnih bolezni, kakor: kozč, kolere, azijske kuge, griže in trebušnega legarja. Nekaj novega pa je za zdravnike pegasta vročica (febris exanthematica) in povratna vročica (febris recurrens), dve jako opasni kužni bolezni. Teh bolezni preje v naših krajih ni bilo in jih je še le vojna k nam zanesla, pač pa so bile doma v Galiciji. Tu je pegasta vročica vsako leto nastopala in je zlasti mnogo zdravnikov, ki so jo kot epidemijski ali državni zdravniški uničevali, na njej obolelo in pomrlo. Provročiteljica povratne vročice je mala bakterija, ki živi v krvi, vzrok pegaste vročice, pa še ni znan, ni pa nikakega dvoma, da gre tudi tu za posebno bakterijo. Po občinstvo popolnoma zadostuje, da ve, da nastopajo ti dve bolezni le pri nesnažnih ljudeh, da se ne razširjajo po vzduhu, marveč jih prenašajo razne zajedalke, v prvi vrsti oblečna ali bela uš. Kdo je poznal na Slovenskem pred vojno to živalico? Slišali smo le o njej, da živi v beračevi košulji. Vojaki pa smo skoraj imeli priliko, jo dan za dnevom opazovati in zatirati, in marsikdo je poslal v domovino dolg opis o raznih vrstah, načinu življenja itd. te prijazne živalice. Skoro pa smo spoznali, da se ta živalica, ko se je enkrat k nam priselila, ne dá tako lahko odpraviti. Danes se preoblečeš v čisto, t. i. prekuhanu perilo, pa glej, čez par dni jih zopet najdeš v košulji. Od kod to pride, je pač naravno! Spiš na slami, v kateri je ležal pred teboj tovariš, ki seveda tudi ni brez uši itd., zasedemo okope, iz katerih smo prepodili Ruse, zopet smo polni uši. Ko smo vjete Ruse spraševali, kaj imajo kaj uši, pokazali so, da imajo sami tako velike kakor je črna za nohtom, njih častniki pa take, kakor lešniki — hoteč s tem povedati, da je cela vojska polna teh živalic. Razume se, da smo se takoj začeli boriti proti ušem, kuhali perilo, mazali se s raznimi eteričnimi olji, lekarniškim protiušnim izdelki itd. Vsa ta sredstva so dobra in če bi bilo mogoče vso vojsko naenkrat s temi sredstvi opremiti, bi se gotovo prišlo v okom tej neprijetni golazni. To bi bilo še zlasti potrebno vsled nevarnosti prenašanja zgoraj navednih kužnih bolezni. Kakor je vsakomur jasno, je pa to popolnoma izključeno in nemogoče. Treba bi bilo tako ogromne množice teh sredstev in razum tega bi jih morala vsa vojska istočasno uporabljati, da je vse to izključeno. Kaj koristi vojaku, ako se danes po celem telesu namaže, čez par dni, ko se je mazilo otrolo,

pa dobi zopet svežo zalogo od tovariša? Zatorej me je posebno veselilo, ko mi je poslal moj prijatelj gospod I. N. Sadnikar, c. kr. višji okrajni živnozdravnik v Kamniku, na preizkušnjo novo protiušno sredstvo, ki sloni na popolnoma drugem principu. Obstoji iz dveh malih vrečic, ki ste podobni malim škapulirjem, in se vsijeta v lačni rob na levi in desni strani telesa. Vsebina teh vrečic je živosrebrni amalgam (kovinska zmes), ki ima lastnost, da iz njega počasi, a stalno izhlapeva živo srebro. Ti hlapi so za uši tako strupeni, da jih sproti zatirajo in naj bi jih dotičnik tudi dan za dnem na novo nalezl. Evo praktičnega izuma! Stvar sem takoj preizkusil pri več močno ušivih vojakiš s sledečim uspehom: Dotičniki, ki so imeli vsite Sadnikarjeve »škapulirje«, niso smeli vse dni opazovanja ničesar ukreniti proti ušem. Že drugi dan so se vojaki pohvalili, da so spali ponoči, ker jih uši niso več grizle, preizkava njih košuli je pokazala, da so uši še žive, pač pa so se premikale tako počasi in leno, da so jih vojaki spoznali »marodni-mi«. Tretji dan sem našel večinoma že njih »kadavre«, četrty dan nobene sledu več in od sedaj naprej, minulo je že več tednov, so vojaki prosti uši in drugih golazni, tudi inarče popolnoma zdravi. Gospod Sadnikar je imel že preje iste izborne uspehe pri drugih vojakiš, in je na ta način bila uspešnost njegovega izuma objektivno dokazana ter se je to nemudoma prijavilo pristojni vojaški zdravstveni oblasti. Ako premislimo, da stoji in pade vsa pegasta vročica na oblečnih ušeh, si lahko predstavljamo, koliko nevarnosti se bomo lahko ubranili, tako vojska kakor civilno prebivalstvo, ko se bo zgoraj omenjeni izum — odličnega Slovenca — splošno uvedel v armadi, pri vojaških in civilnih vjetnikih in pri osebah, ki imajo opravka pri ušivih ljudeh in bolnikih.

Pošiljam Vam najsrčnejše pozdrave z bojišča! Dr. Ž. L.

## Dnevne vesti.

— **Odlikovanje.** Cesar je podelil c. kr. komisarju za organizacijo avstrijske pomožne akcije, grofu Rudolfu Traunu, zaslužno zvezdo Rdečega križa z vojno dekoracijo. To odlikovanje je izročil včeraj nadvojvoda Franc Salvator komisarju v navzočnosti funkcionarjev Rdečega križa.

— **Pogreša se Miha Čelešnik,** vojak 17. pešpolka, 2. stotnije, vojna pošta 32. Že šest mesecev ni nič pisal. Kdor kaj ve o njem, naj bo tako priazen in naj to sporoči Mariji Čelešnik (Zgonarica), Črna vas št. 45 pri Ljubljani.

— **Pogreša se Jožef Nanut** iz Standraša pri Gorici. Služil je pri 9. domobranskem polku št. 27, pri 9. stotniji. Zadnjikrat je pisal dne 14. oktobra l. l. iz Krpatov in od istega časa ni nobenega glasu več o njem. Ako bi kateri kaj vedel o njem, se prosí, naj proti povrnitvi stroškov sporoči njegovi materi Ani Nanut v Standrašu pri Gorici, Primorsko.

— **V ruskem vjetništvu** se nahaja Bruno Rainer, sin nadrevidenta Južne železnice, bivšega postajenatelnika v Rajhenburgu, gosp. Rainerja. Služil je pri 17. pehotnem polku. V bojih v Karpatih je bil ranjen in vjet dne 30. decembra 1914. Pisal je iz Promvina pod Uralom. V tamkajšnji bolnišnici je že precej okreval in go-di se mu dobro.

— **Transport ranjencev.** Dodatno poročamo, da so bili še navzoči sledeči gospodje: dvorni svetnik gospod dr. Zupanec za deželno vlado, očiščal gospod Anton Jagodic za »Rdeči križ«.

— **Člani zavoda za promet žita.** Minister za notranje zadeve je v smislu § 11. statuta vojnega zavoda za promet žita na Dunaju imenoval med drugimi za člane sveta tega zavoda deželnega poslanca Kranjskega, veleposelnika bar. Apfaltrerja pl. Apfaltrerna v Križu pri Kamniku, in državnega in deželnega poslanca in predsednika Kmetijske družbe na Kranjskem, Frana Povšeta v Ljubljani.

— **Krušne nakaznice** bodo izdane, kakor znano, začetkom aprila, najbrž 4. ali pa 11. aprila. Nakaznice ne bodo za celo državo enotne, temveč po raznih deželah razmeram primerno različne. Nakaznice se bodo imenovale: »Izkaz o uporabi moke in kruha«. Za vsako osebo bo izdana posebna nakaznica z enotedensko veljavo. Dnevni kvantum nakazane moke, oziroma kruha bo zaenkrat 200 g. Ali bo pri tem ostalo, ali ne, še ni določeno, zlasti ker se bo treba prepričati, ni li za razmere na kmetih ta množina nezadostna, za mesto prebivalstvo pa morda več kot zadostna. Istočasno z izdajo krušnih nakaznic, se bo odredil tudi novi popis privatnih zalog, to pa zato, ker bodo one rodbine, ki so z moko zalo-

žene, dobile nakazano le omejeno množino moke, oziroma kruha, in sicer v razmerju z njihovimi zalogami. — Po posameznih deželah različno se bo uravnavlo tudi vprašanje malega peciva.

— **Krušne nakaznice na Štajerskem** bodo uvedene, kakor naznanja razglas štajerske namestnije o velikonočnih praznikih, in sicer samo po mestih in v večjih, zlasti industrijskih krajih. Glasile se bodo na dnevni 206 g moke ter bodo veljale vsakokrat za 1 teden. Pri nakupu kruha se bo računalo 4 g moke za 5 g kruha. Izkaznice bodo razdeljevali občinski uradi, v večjih mestih pa posebne »krušne komisije«.

— **Velik dobrodelni koncert združenih godb c. in kr. pehotnih polkov št. 17 in 97 na korist »vojne oskrbe«** v deželnem gledališču se vrši v četrtek, dne 25. marca s tem - le sporedom: 1. Dvořak: »Husitska«, dramatska ouvertura. 2. Grieg: II. orkestrska suita k »Peer Gyntu«. a) Jutranje občutje. b) Smrti Ase. c) Ples Anitre. d) V dvoranah gorskega kralja. 3. Parma: Predigra k Ernst pl. Wildenbruchovi baladi »Schön Adelheid«. 4. Smetana: Uvod in prihod kralja Vladislava iz opere »Dalibor«. 5. Bach - Gounod: a) Ave Maria. b) Bocherini: b) »Menuette«. 6. Weber: Ouverture k operi »Oberon«. — Začetek ob pol 8. zvečer. — Predprodaja vstopnic v Češarkovi trafiki v Selenburgovi ulici in zvečer pri blagajni.

— **Računski listki v prid »Rdečemu križu«**, ki bi jih z ozirom na plemeniti namen morala imeti vsaka gostilna, kavarna in prodajalna, se zopet dobe pri vratarju v deželnem dvorcu, gospodu F. J. eramu. Naroče se lahko osebno ali po pošti. Vsem dosedanjim odjemalcem se predsedstvo »Rdečega križa« najlepše zahvaljuje za obilni odjem.

— **Koze.** Od 14. do 20. marca je bilo na Dunaju naznanjenih 66 slučajev koz. Razentega je bilo v avstrijski državni polovici v istem času naznanjenih 99 slučajev koz, med temi 2 v Reinu pri Gratweinu in en slučaj v Knittelfeldu.

— **Promocija.** Dne 17. marca t. l. je bil promoviran na dunajski univerzi doktorjem prava abs. jurist Josip Cepuder. Čestitamo!

— **Malo gledališče.** V nedeljo 28. t. m. gostuje gdč. Mica Hadžič na Malem gledališču v vlogi Favoritke. Slike so razstavljene v trgovini g. Schwentnerja. Poleg tega se vprizori izvirna igra iz igralskega življenja in končno burka v »Vojno mora«. Vse tri enodejanke so novitete, med tem, ko je igra »Rdeča maska« izvirni proizvod. V četrtek 25. t. m. na praznik ne bo predstave radi simfoničnega koncerta v deželnem gledališču. Za igro Favoritko se pripravljajo nova scenerija in garderoba.

— **Nesreča ali zločin.** 19. t. m. so našli pri Kalanovem mlinu v Škofji Loki v Sori moško truplo, ki ga še niso identificirali. Truplo je na glavi poškodovano. Ali se je pripetil zločin, nesreča ali samomor, še ni znano.

— **Ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda na Jesenicah** ima svoj občni zbor dne 25. t. m. ob 3. popoldne v prostorih otroškega vrtca.

— **Pozor, lovci!** Piše se nam: V tržaški »Edinosti« z dne 14. t. m. je bilo čitati pod naslovom: »Pozor, lovci!«, da je dvignil g. Anton Rustija iz Ajdovščine dne 10. t. m. v lovišču občine Sv. Križ pet slok; ustrelil da ni nobene, ker mu jih je baje predaleč dvignil brak, s kojim je bil šel na sloke. Za glavo smo se prijeli lovci širom domovine, doznavši, da je omenjeni gospod z brakom lovil sloke, in takoj smo jeli domnevati, da to, kar mu je brak dvignil, niso bile sloke, marveč modri drozgi ali pa posamezne jerebice. Do sedaj se ni od nikoder javilo, da bi bil kdo v tem času sloko videl, le lovec z brakom naj bi jih bil kar pet dvignil. Žalost za vipavske lovce, da imajo celo v tem času navado hoditi z brakom v revir, ko se že dobe zajčki-mladici ali mame-zajkle v močno blagoslovljenem stanu. Ni čuda, da so ob takih lovskih nazorih vipavska lovišča prazna. Toliko smo si dovolili opomniti, da ne bodo gospodi lovci na oni pozor zaman tavali za slokami, ki jih letos še ni. Lovski nazdar!

— **Iz ljubosumnosti.** Rudar Josip Brilej iz Trbovelj je dne 17. marca v neki trboveljski gostilni zagledal rudarja Andreja Končijo v družbi z dekletom, za čigar ljubezen se je Brilej že dlje časa potegoval. Ljubosumni Brilej je začel prepri in je končno svojega srečnega tekmeča z nožem večkrat sunil v prsa. Končija je vsled teh »poškodb« na licu mesta umrl. Brileja so izročili vojaškemu sodišču v Gradcu.

— **Detomor.** Posestnica Neža Planinc v Križu pri Koziem je obdolžena, da je povila otroka in ga kot »porodu« v šafu vode vtopila in ga tem pokopala. Nežo Planinc so ga-

prli, a priznati ni hotela, ne da je otroka umorila, ne kje je truplo pokopala.

**Iz Bizelskega.** Razno. Delo po vinogradih še gre kljub pomanjkanju moških delavskih moči dosti hitro od rok. Splošno pa se slišijo tožbe, da ni modre galice in da se bo letos težko boriti proti pomanjkanju. Vinske cene gredo počasi kvišku; za belo novo vino se zahteva sedaj splošno po 44 do 46 K, sortimenti so seveda dražji. Večje partije nakupljenega vina so šle te dni v Gradec in Ljubljano. — Draginja čutimo seveda na Bizelskem bolj kot drugod, ker domači žitni pridelek ne zadostuje za prehrano prebivalstva. Kruza se prodaja sedaj pri nas po 48 do 50 K, seveda nova, ker stare, suhe, že dolgo ni več dobiti. Občina se je obrnila na vlado za pomoč.

**Štetje živine na Štajerskem.** Štajerska namestnija je odredila štetje živine po celi deželi, da dobi pregled o številu živine in stori pravočasno potrebne korake za preskrbo prebivalstva z mesom. Da je v deželi še mnogo goveje živine in svinj, kaže obisk ptujskih sejmov: dne 16. marca je bilo prignanih na sejm v Ptuj 718 glav goveje živine in na svinjskem sejmu dne 17. marca je bilo 780 svinj. Največ kupljene živine gre izven dežele in slišijo se po koroškem vzgledu glasovi, da bi se promet z živino iz dežele počasi ustavil ali pa vsaj omejil.

**Otrpla ljubezen,** odlična učinkovita drama v 3 dejanjih predvaja se od danes naprej v kinematografu »Ideal«. Poleg tega je na sporedu še vlezaninimo »Vojno poročilo« in krasna vojaška humoreska v 2 delih »Mobilizacija v kuhinji«.

**Zgubljene stvari** v času od 13. do 20. marca t. l. Pošta nakaznica na 10 K na ime Anton Sibelja, službena knjiga na ime Marija Podgoršek, rjav kovčeg z 1 delavsko in 1 sivno obleko, 1 nahrbtnik in 4 moške srajce, črn dežnik z ravnim držajem, dolga igla iz platina (broša) z 9 briljanti, črna ročna torbica, črna denarnica s 30 K, ključek in žepni robc, zlat poročni prstan s črko »G. S.«, črna denarnica z 8 K, ključ in naslov, črna denarnica s 7 K drobiža, črna denarnica z 1 K 10 v in 8 sedlarskih igel, črna denarnica s 34 kronami, črna denarnica s 30 K 01 v in 4 poštne prejemne liste, rjava denarnica s 8 K, 1 znamka in 1 ključek, modra denarnica z 188 K v papirju, petkronski tolar in 3 komadi po 1 K. — Najdene stvari v času od 13. do 20. marca t. l. Štrna sive volne, nekaj druge sive volne in nekaj črne in rdeče svile za znamovanje, srebrna vratna verižica s 3 priveski, modri damski plašč iz listra, 3 in pol metra črtanega damskega blaga in 1 in pol metra rjave podlage, črna denarnica z 1 K 10 v, 5 para in kolek za 1 K, svetlo rjav kožuhati mufl, 1 par domačih čevljev, črna pompadura z denarnico s 14 K 08 v, 2 majhna ključka, 1 svetilca, 1 rožni venec in žepni robc, zelenkasta ročna torbica, rjava denarnica s 5 K 71 v, 1 lorgnon in žepni robc, črnorjavkasti pes z znamko Ljubljana, št. 609/1914.

**Zgubljena je bila** slonokoščena broša. Najditelj naj izvoli oddati v Kolizej št. 26, proti nagradi.

**Izgubil se je** lovski pes, fermač, pod imenom »Tref«. Odda naj se pri g. Viktor Schlegl, naredniku pri p. p. št. 17. v Narodnem domu.

## Razne stvari.

\* **Vojna zbirka vatikanske knjižnice.** Zbirka časopisov v vatikanski knjižnici se bo za sedanje vojne na zelo interesanten način pomnožila. Vsi škofi so dobili ukaz, pošiljati v vatikanski knjižnici iz časopisov svojih dijece vse članke, ki bi mogli imeti pomen za knjižnico. In tako prihajajo dan za dnevom v Vatikan ogromne množine časopisov s članki, ki niso le cerkvi prijazni, marveč tudi sovražni. Vatikanski zbirko časopisov je ustanovil papež Pij IX., ki je prvi med papeži priznaval pomen časopisov za znanstveni študij vseh panog.

\* **Spovedna tajnost.** Vdova Julija Lukacs z Arada je na Dunaju pri spovedi povedala ogrskemu duhovniku Francu Buzasu, da je uničila testament svojega moža, vsled česar je njen sin vse podedoval, ona ima pa užitek iz tega premoženja. Buzas je poskusil to izkoristiti. Ko se je Julija Lukacs preselila v Budimpešto, ji je Buzas pisal nič manj kakor 180 grozljivih pisem. Julija Lukacs je to končno naznanila dunajskemu nadškofskemu konzistoriju in državnemu pravdnstvu v Budimpešti. Sodno postopanje proti Buzasu je bilo ustavljeno in nato je Buzas tožil Julijo Lukacsovo zaradi obrekovanja. Ta je pri obravnavi povedala, da je Buzas zahteval od nje 20.000 K, da jo je preganjal z ljubezenskimi

ponudbami in grozil, da prelomi spovedno tajnost. Državni pravdnik je Buzasa opozoril, da je spovedna tajnost sveta dolžnost za vsakega duhovnika. Buzasov zastopnik je nato umaknil svojo tožbo proti Juliji Lukacs.

\* **Kardinal Agliardi,** nekdanji papežev nuncij na Dunaju, je umrl v Rimu v starosti 83 let. Bil je svoje čase papežev zastopnik v Indiji, leta 1889, je postal nuncij v Monakovem in je prišel leta 1893. za nuncija na Dunaju. Nuncij je diplomatski zastopnik papežev, toda kardinal Agliardi se ni omejil na svoje diplomatske naloge, ampak je posegal tudi v notranjo politiko naše monarhije. Na Dunaju je zastavil ves svoj vpliv za Luegerjevo stranko in je v veliki meri pomagal, da se ta stranka razvila in si pomagala na krmilo. Na Ogrskem je zopet delal za klerikalno stranko. Njegovo poseganje v notranje zadeve naše države je bilo tako, da je prišlo končno med njim in takratnim ministrom zunanjih del grofom Kalnokyjem do očitnega nasprotja in se je grof Kalnoky največ vsled tega umaknil. Svoje čase je kardinal Agliardi tudi zelo protežiral italijanskega socialista Murrija, ki je pozneje prišel v tako nasprotje s papežem, da je moral sleči duhovski talar. Leta 1902, je Agliardi zapustil Dunaj in je bil poklican v Rim. Z umrlim papežem Pijem X. se ni strinjal in se vsled tega držal v zatišju. Ko je Pij X. umrl, se je smatralo tudi njega za »papabile«, a resno zaradi svoje starosti ni prišel za papeško mesto v pošte.

## Brzojavna poročila.

### Padec Przemysla.

**Berolin, 23. marca.** (Kor. urad.) »Norddeutsche Allgemeine Zeitung« piše: Hrabra obramba branilcev Przemysla dolge mesece proti numerično mnogo številnejšemu sovražniku, jim zagotavlja v zgodovini svetovne vojne trajen spomin. Kar so zmogle človeške moči pod danimi okoliščinami, to se je zgodilo tu v veliki meri. Z železno vztrajnostjo in hrabrim zatajevanjem samega sebe, je posadka popolnoma odgovarjala stavljenim nalogam, tako pri odbijanju sovražnih napadov, kakor tudi pri neustrašnih izpadih iz trdnjave. Da se te vojaške čednosti niso še nadalje mogle udeleževati tako, so bile krive meje, ki jim je stavila nasproti nemogočnost preskrbovanja živil. Do zadnjega trenutka so v trdnjavi zaprte čete izpolnjevale svojo teško nalogo do uničenja še navzočega vojnega materiala z lastno roko. Tako je z največjo požrtvovalnostjo hranjena trdnjava v vseh časteh padla.

### Prazne kombinacije.

**Sarajevo, 22. marca.** (Kor. urad.) Nasproti poročilu nekega zagrebškega lista, ki so je ponatisnili tudi drugi listi, da se bo izvršila personalna izpremema na višjih mestih bosanske deželne vlade, pri čemer so bila imenovana imena, se s tukajšnjega kompetentnega mesta konstatira, da so te vesti le kombinacije.

### Zavezniki pred Dardanelami.

**Lyon, 22. marca.** (Kor. urad.) »Le Nouvellist« poroča iz Pariza: Kakor se poroča, bodo skušali, kakor hitro bo dopuščalo to vreme, oklopnico »Gaullois« spraviti v ladjedelnico. Poprava angleške oklopne križarke »Infexible« bo v kratkem končana. »Le Nouvellist« poroča, da so poslali tudi oklopnico »Jauréguiberry« v Dardanele.

### Kitajska in Japonska.

**Petrograd, 28. marca.** (Kor. ur.) V Mandžurijo dospevajo neprestano japonske čete. »Russkoje Slovo« poroča iz Pekinga, da pravi oficijozni list »Ashianah« da je dosežen glede velikega dela točk, ki se obravnava z Japonsko, sporazum. V vseh vprašanjih, ki se tičejo integritete Kitajske, sta oba dela ostala trdna pri svojih nasprotujočih si stališčih. Včeraj je dobila Kitajska poročilo o demonstraciji japonskega brodogoja. Japonska vojska je baje pripravljena za transport. Če tekom tega tedna ne pride do sporazuma, grozi Japonska s sovražnim nastopom, toda vsak Kitajec je pripravljen boriti se in umreti za domovino.

### Vihar ob algeziški obali.

**Pariz, 22. marca.** (Kor. urad.) Agence Havas poroča iz Algeziase:

Dva dni divja ob obali grozen vihar. Več sto ladij vseh narodnosti se je zateklo v algeziški zaliv. Štiri ladije s španskimi izseljenci na krovu so se potopile. Število utopljenecv cenijo na 600.

## Štedite z moko, žitom in z živili ter ne tratite kruha!

Današnji list obsega 4 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

### Ne bojmo se več

bolečega trpljenja po prehlaji, bolečin v križu, bolenja, trganja, lumbaga (Hexenschuss), bolenja v straneh, nevragilje, zobobola in drugih bolečin, odkar vemo, da Fellerjev rastlinski fluid z zn. »Elsafluid« učinkuje takoj bolečine tolažeče. 12 steklenic stane franco samo 6 kron od lekarnarja E. V. Feller, Stubica, Elsatg št. 238. (Hrvaško), kjer se lahko obenem naroče voljno odvajajoče »Elsakroglice« 6 škatlic za 4 krone 40 vin. franko. Idealno sredstvo so proti pomanjkanju teka, želodčnim težavam, težkemu odvajanju in drugim motitvam prebave.

**Bolni Sanaforij Afleniz**  
Holacker (830) - Štajersko, Prosen

**Velika izbira rokavic in raznovrstnih parfemov**

**O. BRACKO**  
LJUBLJANA  
DUNAJSKA CESTA 12.

**Meteorološko poročilo.**

Vitlan nad morjem 306-2 Srednji zračni tlak 730 mm

| MESE | Čas opazovanja | Stanje barometra v mm | Temperatura v C | Vetrovi    | Nebo       |
|------|----------------|-----------------------|-----------------|------------|------------|
| 22.  | 2. pop.        | 745.1                 | 8.5             | sr. jizah. | brezoblač. |
| „    | 9. zv.         | 744.1                 | 1.5             | sr. jvzh.  | „          |
| 23.  | 7. zj.         | 742.7                 | -2.6            | p.m.szh.   | jasno      |

Srednja včerašnja temperatura 1.9° norm. 4.8. Padavina v 24 urah mm 0.0

**VIKI**

v nežni starosti 2 in pol let danes preminul. 745

V Ljubljani, dne 23. marca 1915.

**Svilnate špicaste čepice**  
(Etiopizacija)  
v modnih barvah, gladke, tudi s pisanimi robovi pošiljam samo preprodajalcem proti povzetju ali dunajskim referencam.  
ALBERT MATZNER, Dunaj I, Kohlmessegrasse 8/B.

**SANATORIUM EMONA**  
ZA NOTRANJE IN KIRURGIČNE BOLEZNI  
- PORODNIŠTVA -  
LJUBLJANA, KOMENSKEGA ULICA 4  
SEF. ZDRAVNIK PR. I. DR. FR. DERGANČ

## Gospodična

absolventinja nižje gimnazije, ter tečaja za stenografijo in strojepisje, večša slovenščina in nemščina, žel vstopiti v kako visarno kot praktikantinja ali pa vzgojiteljica. Cenjene ponudbe naj se pošljejo pod šifro: »Praktikantinja ali vzgojiteljica/087« na upravn. »Slov. Narod«. 687

## Razglas.

## Občni zbor

„Prve dolenske posojilnice“

registrirane zadruge z neomej. zavezo v Metliki

se sklicuje s tem na dan

15. aprila 1915 ob 9. uri dopoldne v zadržno pisarno v Metliki h. št. 15

z dostavkom, da ako k temu obnemu zboru v smislu § 34 zadržnih pravil ne pride dovolj povabljenih članov s predpisanimi delci, se bode vršil na istem mestu in z istim dnevnim redom čez pol ure drug občni zbor, ki bode sklepal brezpogojno.

### DNEVNI RED

obnemu zboru je sledeči:

1. Nagovor načelnika.
2. Poročilo načelstva glede letnega računa za leto 1914.
3. Poročilo nadzorstva glede letnega računa za leto 1914.
4. odobrenje računskega zaključka za leto 1914.
5. Situacija.

V METLIKI, dne 18. marca 1915.

744

Načelstvo.

**GORČEVA**

KOLESA PRIZNANO NAJ BOLJŠA SEDANJOSTI X

**A. GOREC**

LJUBLJANA MARIJE TEREZIJE CESTA ŠT. 14 NOVI SVET  
NASPROTI KOLIZEJA ZAHTEVAJTE PRVI SLOV. CENIK  
BREZPLAČNO

## Vojno zavarovanje

pod najugodnejšimi pogoji — brez vsake vojne doklade

posreduje

742

**B. Zafošnik,** zavarovalni uradnik, v Ljubljani, Komenskega cesta 16/I.

## Stroji za žago.

Kompletna oprava, dobavljena od Tophana, ki je samo nekaj mesecev stala v obratu, vse kakor novo, se vse skupaj ceno odda in sicer: težak brzotečni polni jarem 900 mm, še en jarem 650 mm, 6 krožnih žag z železno mizo, nihalna žaga, stroj za brušenje, stanca, vrtni stroj, stružinski stroj, 23 metrov glavne transmisije, okrožno mazažno ležišče, 12 različnih polaganj (Vorgelege), razlana napenjalca (Spannrollen), ležišča, spojila (Kuppelungen), jermenski koloti, žagne platnice, kiji, locnji, vse jermenje, kompletno orodje, šine in druga pritliklina.

Natančnejše poizvedbe in ogledanja pri inženirju Leopoldu Ungar v Gradcu.

743

## Abiturijent

vojaščine prost, išče primerno službo.

Ponudbe na upravn. »Slov. Narod« pod »Abiturijent/729«. 729

## Hotelirji, gostilničarji!

Ne odlašajte dolgo, temveč preskrbite se takoj s

**papirnimi prtiči,**

katerih najbolj, res higienično, čisto belo kvaliteto ima v bogati zalogi in po neverjetno nizkih cenah

### IV. Bonač,

Ljubljana, nasproti glavne pošte.

Na željo prtiče tudi tiskam v poljubni barvi in okusni izpeljavi. 401

## Adrija

drogerija in fotomanufaktura

Ljubljana, Selenburgova ul. 5

priporoča veliko zalogo

desinfekcijskih preparatov kakor: Lysol, Lysoform, Kreolin, Formalin, Formalinove pastilje, karbolova kislina, karbolovo apno.

**Potrebščine za postrežbo** bolnikov in ranjencev, obvez in gumastega blaga, konjaka, ruma in čaja.

Aeroform. Fihtinin. Perolin.

**Ivan Magdič**

krojač prve vrste

Ljubljana, 282

v hotelu „pri Maliču“  
(I. nadstropje)

(nasproti glavne pošte)

se priporoča.

Zaloga angleškega blaga.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.

Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z manjšajočimi se 11 vplačili.

## „SLAVIJA“

„... Vzajemno zavarovalna banka v Pragi. ...“  
Rezervni fond K 60.780.720-18. — Izplačane odškodnine in kapitalije K 129.935.304-25.  
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.

Vse poljanita daje:

Generalno zastopstvo v Ljubljani Čigar pisarne so v lasni ban- v Gosposki ulici šte. 12.

Zavaruje poslopja in premoženje proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode ceni takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje

**Pozor!** Sprejema tudi zavarovanja proti vlomski tatvini pod zelo ugodnimi pogoji. — Zahtevajte prospekte.